

De
exotische
grondels
blijven nog
komen

Shimofuri- en naakthalsgrondel

Een van de drie aangetroffen shimofurigrondels bij Biervliet op 4 augustus 2022. (foto: Niels Patijn)

En weer duiken er exotische grondelsoorten op in de Nederlandse wateren: de shimofurigrondel (*Tridentiger bifasciatus*) uit Azië en de naakthalsgrondel (*Babka gymnotrachelus*) uit het Ponto-Kaspische gebied.

In augustus 2022 werden er 3 exemplaren van de shimofurigrondel gevangen in het Uitwateringskanaal Nol Zeven bij Biervliet. Precies een jaar later werden 6 exemplaren van de naakthalsgrondel aangetroffen in het Gat van den Ham. Hoe hebben deze kleine grondel soorten die verre reis gemaakt?

De verre reis

Wanneer schepen niet (volledig) geladen zijn gebruiken zij ballastwater om de diepgang en stabiliteit van het schip te verbeteren. Dit water wordt in ballasttanks opgeslagen en vervolgens elders ter wereld gelost. Met het lossen van dit water hebben al veel verschillende soorten zich over de hele wereld verspreid. De zwartbekgrondel, een invasieve exoot die inmiddels bijna in heel Nederland voorkomt, heeft zich vermoedelijk ook op deze manier verspreid.

Uiterlijke kenmerken en herkomst

De shimofuri- en naakthalsgrondel worden vaak verward met andere uitheemse grondel soorten. Maar toch hebben ze beide

Een van de aangetroffen naakthalsgrondels bij Gat van den Ham op 1 augustus 2023. (Foto: Jisk van den Ende)

unieke kenmerken. Zo heeft de shimofurigrondel op de tweede rugvin en anaalvin een gele tot oranje rand, loopt over de flank een donkere band met witte stippen en zitten er op de onderkant van de kop witte vlekjes. De naakthalsgrondel en de Kaukasische dwerggrondel zijn de enige soorten met een schubloze hals. De naakthalsgrondel is daarnaast herkenbaar aan de donkere (onregelmatige) diagonale banden op de flanken die doorlopen tot op de onderzijde van de flank. Zowel de shimofurigrondel als de naakthalsgrondel komen zowel voor in zoet als in licht brakke wateren.

Klein visje, grote gevolgen?

Inmiddels leven er al meerdere exotische grondelsoorten in de Nederlandse wateren. Van een aantal is aangetoond dat zij een negatief effect hebben op inheemse vissoorten. Daar waar de zwartbekgrondel bijvoorbeeld in grote aantallen voorkomt, neemt de populatie rivierdonderpad enorm af. Hoe groot de populatie van de shimofuri- en naakthalsgrondel in Nederland is en of de soort een invasief karakter aan zal nemen hier weten we echter nog niet. Dat zal de komende jaren moeten blijken. Wordt vervolgd...

Nymfe van Boekel

Vis met een verhaal

Een trieste waarneming die zo past in de tentoonstelling 'Dode dieren met een verhaal' van Het Natuurhistorisch Museum Rotterdam vanwege de overeenkomsten met de McFlurry-egel. In 2007 werd namelijk een dode egel gevonden en aan het museum geschonken die met zijn kop klem zat in een ijsbekertje van een niet nader te noemen hamburgerketen. Deze egel is opgezet en opgenomen in de tentoonstelling als aanklacht tegen zwerfvuil.

Kim Jansen Vreling-Houtwipper zag op 22 juli 2023 een dode vis drijven (± 30 cm) in het Overijssels Kanaal t.h.v. de brug bij de Spanjaardsdijk en melde dit op Waarneming.nl. Het bizarre is dat de kop in een conservenblik vast zat. Mogelijk zat er mais of kattenvoer in en is het blikje te water geraakt waarna deze Europese meerval geprobeerd heeft het restje op te eten, met fatale afloop.

Edo Gerverse

Europese meerval met zijn kop in een conservenblikje. (Foto: Kim Jansen Vreling-Houtwipper)